

UNODC

United Nations Office on Drugs and Crime

UNODC Svetski izveštaj o drogama 2021: Pandemija povećala rizik od upotrebe droga, mladi potcenjuju opasnost kanabisa

BEČ, 24. Jun 2021. - Oko 275 miliona ljudi širom sveta koristilo je drogu u poslednjih godinu dana, dok je preko 36 miliona ljudi patilo od poremećaja uzrokovanih upotrebom droga, navodi se u Svetskom izveštaju o drogama za 2021. godinu koji je danas objavila Kancelarija Ujedinjenih nacija za drogu i kriminal (UNODC).

Izveštaj dalje ukazuje da se u poslednje 24 godine potencija kanabisa povećala čak četiri puta u pojedinim delovima sveta, dok je procenat adolescenata koji ovu drogu smatraju štetnom opao za čak 40 procenata, uprkos dokazima da se upotreba kanabisa povezuje sa raznim štetnim zdravstvenim i drugim uticajima, posebno među redovnim dugogodišnjim korisnicima.

„Niža percepcija rizika od upotrebe droga povezana je sa višim stopama upotrebe droga, a nalazi UNODC Svetskog izveštaja o drogama za 2021. godinu ističu potrebu da se smanji jaz između percepcije i stvarnosti u cilju obrazovanja mladih i zaštite javnog zdravlja“, rekla je izvršna direktorka UNODC-a Gada Vali.

„Tema ovogodišnjeg Međunarodnog dana borbe protiv zloupotrebe i nezakonite trgovine drogama je - *Delite činjenice o drogama. Spasite živote*“, kojom se naglašava važnost jačanja baze dokaza i podizanja javne svesti, tako da međunarodna zajednica, vlade, civilno društvo, porodice i mladi mogu donositi informisane odluke, bolje usmeravati napore na prevenciji i tretmanu upotrebe droga i izboriti se sa izazovima koje donosi problem droga na svetskom nivou “.

Prema Izveštaju, procenat Δ 9-THC, glavne psihoaktivne komponente kanabisa, porastao je sa oko šest na više od 11 procenata između 2002-2019. godine u Evropi, i sa četiri na 16 procenata između 1995-2019. godine u Sjedinjenim Državama, dok je procenat adolescenata koji kanabis smatraju štetnim opao za 40 procenata u Sjedinjenim Državama i za 25 procenata u Evropi.

Pored toga, većina zemalja je prijavila porast upotrebe kanabisa tokom pandemije. U anketiranju zdravstvenih radnika u 77 zemalja, 42 procenta je izjavilo da se povećala upotreba kanabisa. U istom periodu primećen je i porast nemedicinske upotrebe farmaceutskih lekova.

Porast upotrebe droga, ali i veća dostupnost tretmana

Između 2010-2019. godine broj korisnika droga povećao se za 22 procenta, delom usled globalnog rasta stanovništva. Samo na osnovu demografskih promena, trenutne projekcije nagoveštavaju globalni porast broja korisnika droga do 2030. godine, i značajan porast od 40 procenata u Africi, zbog brzog rasta broja stanovnika i mladih.

Prema najnovijim globalnim procenama, oko 5,5 odsto populacije starosti između 15 i 64 godine je najmanje jednom koristilo drogu u proteklih godinu dana, dok je 36,3 miliona ljudi, ili 13 odsto od ukupnog broja osoba koje koriste narkotike, pate od poremećaja upotrebe droga.

Procenjuje se da preko 11 miliona ljudi ubrizgava drogu, od kojih polovina živi sa hepatitisom C. Opioidi i dalje predstavljaju najveći teret bolesti koji se pripisuje upotrebi droga.

UNODC

United Nations Office on Drugs and Crime

Dva farmaceutska opioida koja se najčešće koriste za lečenje ljudi sa poremećajima upotrebe opioida, metadon i buprenorfin, postala su sve dostupnija tokom poslednje dve decenije. Količina dostupna za medicinsku upotrebu povećala se šest puta od 1999. godine, sa 557 miliona dnevnih doza na 3.317 miliona do 2019. godine, što ukazuje na to da je naučno zasnovan farmakološki tretman sada dostupniji nego ranije.

Dark Web

Tržišta droga na takozvanoj "tamnoj mreži" (eng. Dark Web) pojavila su se tek pre deceniju, a glavna među njima sada ostvaruju godišnji promet od najmanje 315 miliona američkih dolara. Iako je ovo samo mali deo ukupne prodaje droga, ovaj trend je uzlazni i kreće se ka četvorostrukom povećanju od 2011. do sredine 2017. i od sredine 2017. do 2020. godine.

Brze tehnološke inovacije, u kombinaciji sa agilnošću i prilagodljivošću korisnika novih platformi za prodaju narkotika i drugih supstanci, verovatno će stvoriti globalizovano tržište koje će sve vrste droga učiniti dostupnijim i pristupačnijim. Ovo bi, međutim, moglo pokrenuti ubrzane promene u obrascima upotrebe droga i imati implikacije po javno zdravlje, navodi se u Izveštaju.

Oporavak i prilagođavanje tržišta droga

Novi izveštaj pokazuje da su tržišta narkotika brzo nastavila sa radom nakon inicijalnog prekida izazvanog početkom pandemije - svojevrsni prasak koji je pokrenuo ili ubrzao od ranije postojeće dinamike trgovine na globalnom tržištu narkotika. Među njima su: sve veće pošiljke ilegalnih droga, povećana učestalost korišćenja kopnenih i plovnih puteva za trgovinu, veća upotreba privatnih aviona u svrhu trgovine drogom i porast upotrebe beskontaktnih metoda za isporuku narkotika krajnjim potrošačima.

Otpornost tržišta narkotika tokom pandemije još jednom je pokazala sposobnost trgovaca da se brzo prilagode izmenjenom okruženju i okolnostima.

U Izveštaju se takođe navodi da lanci snabdevanja kokainom u Evropi postaju sve raznovrsniji, obarajući cene i podižući kvalitet, zbog čega Evropi preči opasnost od daljeg širenja tržišta kokaina, što bi povećalo potencijalnu štetu koju ova vrsta narkotika uzrokuje u regionu.

Broj novih psihoaktivnih supstanci koje se pojavljuju na globalnom tržištu opao je sa 163 u 2013. na 71 u 2019. godini, što odslikava trendove u Severnoj Americi, Evropi i Aziji. Nalazi ukazuju da su nacionalni i međunarodni sistemi kontrole uspeli da ograniče širenje ovih supstanci u zemljama sa visokim dohotkom, gde su se one prvi put pojavile pre jednu deceniju.

Rizik od upotrebe narkotika, promene podstaknute pandemijom

COVID-19 je pokrenuo inovacije i prilagođavanje u uslugama prevencije i tretmana upotrebe droga kroz fleksibilnije modele pružanja usluga. Mnoge zemlje su uvele ili proširile telemedicinske usluge zbog pandemije, što za korisnike droga znači da zdravstveni radnici sada mogu da ponude savetovanje ili početne procene putem telefona i koriste elektronske sisteme za prepisivanje kontrolisanih supstanci.

UNODC

United Nations Office on Drugs and Crime

Iako uticaj COVID-19 na problem upotrebe droga još uvek nije u potpunosti poznat, analiza ukazuje da je pandemija izazvala povećane ekonomske poteškoće koji će proizvodnju ilegalnih droga učiniti privlačnijom u osetljivim ruralnim zajednicama. Društveni uticaj pandemije, koji je doveo do porasta nejednakosti, siromaštva i problema mentalnog zdravlja, posebno među već ranjivom populacijom, predstavljaju faktore koji bi mogli još više ljudi navesti na upotrebu droga.

***

Nakon podizanja embarga, the Svetski izveštaj o drogama za 2021. godinu i drugi sadržaji će biti dostupni na sledećem linku: <https://wdr.unodc.org/>

Svetski izveštaj o drogama za 2021. godinu pruža globalni pregled ponude i potražnje za opijatima, kokainom, kanabisom, stimulansima tipa amfetamina i novim psihoaktivnim supstancama, kao i njihovim uticajem na zdravlje, uzimajući u obzir moguće efekte COVID-19 pandemije.

* * * * *

Kontakt osoba za dalje informacije i upite za intervju:

Brian Hansford

Chief, UNODC Advocacy Section

Phone: (+43-699) 1458-3225

Email: [brian.hansford\[at\]un.org](mailto:brian.hansford@un.org)